Lietas Nr. 11087048521
KA04-0541-25/5
ECLI:LV:RAT:2025:0604.11087048521.5.S

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2025.gada 4.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Iveta Vīgante,

tiesnesis Guntars Kveska,

tiesnesis Guntars Stūris,

piedaloties prokurorei Anetei Bundei ,

aizstāvim Ivaram Rudzikam ,

atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu saistībā ar apsūdzētā /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas tiesas (turpmāk arī – pirmās instances tiesa) 2023.gada 25.janvāra spriedumu /Persona A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu trīs Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 1860 EUR.

[2] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza apsūdzētais /Persona A/, kurā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un viņu attaisnot. Apsūdzētais norāda, ka, iespējams, bija pārlieku pozitīvi noskaņots, paļaujoties, ka kopīgs lēmums par mediāciju nodrošinās vecāku sadarbību likumā noteikto aizgādības tiesību un pienākumu izpildē, jo arī ar lēmumu par aizsardzību pret vardarbību netika ierobežoti apsūdzētā pienākumi un tiesības bērnu aizgādības un aprūpes nodrošināšanā.

Pirmās instances tiesa, atsaucoties uz ar lēmumu par aizsardzību pret vardarbību apsūdzētā noteiktajām procesuālajām tiesībām un pienākumiem, atzina apsūdzētā darbības par tīšu un ļaunprātīgu krimināpārkāpumu, pieņēmuma formā konstatējot cietušai nodarītu kaitējumu.

Apsūdzētais uzskata, ka lietā netika iegūti pierādījumi par noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses esību, proti, apsūdzētā paziņojums par bērnu vasaras nometni attiecās uz rūpēm par kopīgo bērnu garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu un neaizskāra cietušās personību.

Tāpat lietā netika iegūti pierādījumi par noziedzīga nodarījuma subjektīvās puses esību, proti, pamatojoties uz abpusēji izteiktu gribu panākt izlīgumu mediācijas procesā, apsūdzētajam bija tiesības paļauties uz pozitīvu sadarbību un saziņu, it sevišķi bērnu interešu un vajadzību nodrošināšanai.

Motīvu daļa

[3] Apelācijas instances tiesas sēdē aizstāvis un apsūdzētais iesniegto apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā izteiktajiem argumentiem.

[4] Prokurore tiesas sēdē saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 462.panta otro daļu, grozīja apsūdzību, izslēdzot no apsūdzības otrās rindkopas pēdējā teikuma fizisku saskari, tas ir, izsakot to šādā redakcijā: ”Brīdī, kad /Persona B/ iznāca no ēkas, /Persona A/ piegāja viņai klāt, uzsāka sarunu, uzdeva dažādus jautājumus, tādējādi uzturēja ar /Persona B/ vizuālu saskari.”

[5] Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais liecināja, ka uztur iepriekš sniegtās liecības, savu vainu neatzīst.

[6] Noklausījusies prokurores, aizstāvja viedokli, apsūdzētā liecību, pārbaudījusi krimināllietas materiālos apkopotos pierādījumus un dokumentus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk – tiesas kolēģija) uzskata, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma, tomēr Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedums atceļamsdaļā par /Persona A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 168.[1] panta, jo saistībā ar grozīto apsūdzību ir sniedzams jauns noziedzīgā nodarījuma apraksts.

[7] No apsūdzētā /Persona A/ pirmstiesas procesā un pirmās instances tiesā sniegtajām liecībām (*1.sēj. 81.-82., 89.-90.lapa*) izriet, ka 2021.gada 17.jūnijā mediācijas process bija paredzēts divās daļās, proti, pirmā stunda no apmēram plkst.10.00 cietušajai vienai pašai, bet otrā stunda apsūdzētajam vai abiem kopīgi, līdz ar to apsūdzētais no apmēram plkst.11.00 gaidīja ēkas pagalmā uzaicinājumu doties pie mediatores. Apmēram plkst.12.00 /Persona B/ iznāca no ēkas, apsūdzētais negāja prom, bet uzdeva cietušajai jautājumus par bērnu veselību, kā arī par bērnu nometni. Kad cietusī devās prom, sekoja viņai, jo tā parasti dara cilvēki, kuri nav saņēmuši atbildi uz savu jautājumu. Pirmās instances tiesā liecināja, ka nav sekojis cietušajai. Pēc tam uzreiz sazvanījies ar mediatori. Uzskata, ka uzrunājot cietušo, nepārkāpa tiesas lēmumu, jo saruna ietilpa mediācijas procesā un tā mērķa sasniegšanā.

[8] No cietušās /Persona B/ pirmstiesas procesā un pirmās instances tiesā sniegtajām liecībām (*1.sēj. 37.-38.lapa*) izriet, ka tiesa pieņēma pret apsūdzēto lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Pēc šī lēmuma apsūdzētais to pārkāpis trīs reizes un tika nosacīti atbrīvots no kriminālatbildības. 2021.gada 10.jūnijā, paralēli tiesvedībai par bērnu aizgādību un uzturlīdzekļiem, kopā ar apsūdzēto uzsāka mediācijas procesu centrā /Organizācija A/. Apsūdzētajam bija zināms, ka cietusī 2021.gada 17.jūnijā plkst.10.00 ieradīsies pie mediatores. Mediatore 2021.gada 16.jūnijā piezvanīja cietušajai un teica, ka apsūdzētais bijis uz mediācijas sesiju, līdz ar to sesija 17.jūnijā plkst.10.00 paredzēta tikai ar cietušo, tāpat mediatore informēja, ka šo informāciju nodos arī apsūdzētajam. Ieradās uz mediācijas sesiju, saruna ievilkās, kopumā tur atradās apmēram divas stundas. Izgāja ārā no ēkas, pagalmā uz soliņiem sēdēja apsūdzētais, kurš viņu pasveicināja. Cietusī atsveicināja apsūdzēto un devās tālāk, bet viņš sāka tuvoties un jautāja kāpēc cietusī tik ilgi bija pie mediatores. Pēc tā viņa saprata, ka apsūdzētais viņu speciāli gaidījis. Apsūdzētais uzdevis jautājumus par to, kādus dokumentus cietusī iesniegusi bāriņtiesā. Cietusī mēģināja aiziet projām, taču viņai bija bail, ka apsūdzētais varētu sekot un redzēt, kur cietusī mediācijas laikā novieto automašīnu, lai pēc kādas mediācijas sesijas sagaidītu viņu pie automašīnas. Apsūdzētais sekoja cietušajai līdz pat ielai. Uzreiz pēc sarunas ar apsūdzēto, tiklīdz viņa bija viena pati, zvanīja mediatorei un izrunāja šo situāciju.

[9] No liecinieces /Persona E/ pirmstiesas procesā sniegtās liecības un aptaujas (*1.sēj. 39.-40.lapa*) izriet, ka pie viņas uz mediāciju nāk /Persona B/ un /Persona A/. Pirmā mediācijas sesija abiem bija kopā, bet pēc tam nāca katrs atsevišķi. Pirmajā sesijā tika norunātas nākamās tikšanās reizes, viņiem abiem tās bija zināmas. Lieciniecei ir zināms, ka ir pieņemts lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, bet pati šo lēmumu nav redzējusi. 2021.gada 17.jūnijā pie liecinieces uz mediācijas sesiju ieradās /Persona B/. Kad cietusī aizgāja, lieciniecei uzreiz bija nākamā mediācijas sesija, kuras laikā viņas telefonam ir izslēgta skaņa, līdz ar to viņa nedzirdēja telefona zvanus no apsūdzētā un cietušās. Pirmais bija zvanījis /Persona A/, līdz ar to viņam pirmajam atzvanīja, kurš, paceļot telefonu, jautājis kāpēc cietusī pēc mediācijas sesijas bija dusmīga un teicis, ka runājis ar viņu pēc tam, kad cietusī iznākusi no centra /Organizācija A/. Lieciniece apsūdzētajam jautāja kas ir ar lēmumu par pagaidu

aizsardzību pret vardarbību, apsūdzētais neko konkrētu nav atbildējis un viņa beigusi sarunu. Pēc tam pārzvanīja /Persona B/, kura paskaidroja, ka pēc mediācijas sesijas apsūdzētais viņu sagaidījis pie centra /Organizācija A/ ēkas, runājis ar viņu. Cietusī teica, ka viņai esot bijis bail, ka viņa vēlējusies, lai lieciniece iznāk ārā un redz, ka apsūdzētais tur ir. Lieciniece /Persona B/ teikusi, ka viņa var atgriezties centrā /Organizācija A/, viņas kabinetā, bet cietusī teikusi, ka jau ir devusies prom un nenāks atpakaļ.

[10] No Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 5.jūlija un 12.jūlija paziņojumiem uz pieprasījumu (*1.sēj. 17., 42.lapa*) izriet, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 13.februāra lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ir spēkā esošs, līdz ar to attiecībā pret /Persona A/ piemērotie pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi ir spēkā esoši.

[11] No Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 13.februāra paziņojuma par nolēmuma nosūtīšanu (*1.sēj. 43.lapa*) izriet, ka /Persona A/ 2020.gada 13.februārī pa pastu nosūtīts Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 13.februāra lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noraksts.

[12] No Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 13.februāra lēmuma noraksta (*1.sēj. 44.-47.lapa*) izriet, ka /Persona A/ aizliegts atrasties tuvāk par 200 metriem mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo /Persona B/ un nepilngadīgie /Persona D/ un /Persona C/, uzturēties privātā vidusskolā un mūzikas skolā "/Organizācija B/", sporta deju studijā "/Organizācija C/", Ārlietu ministrijā, satikties ar /Persona B/ un uzturēt fizisku vai vizuālu saskari, atrasties viņai tuvāk par 50 metriem un jebkurā veidā sazināties ar /Persona B/. Lēmums daļā par pagaidu aizsardzības līdzekļu pret vardarbību piemērošanu nav pārsūdzams un izpildāms nekavējoties pēc tā pieņemšanas.

[13] No Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas nodaļas priekšnieka atbildes uz pieprasījumu kriminālprocesā un tās pielikumiem, proti, lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, paziņojuma un paskaidrojumiem (*1.sēj. 51.-57.lapa*) izriet, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 13.februāra lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību policijas iecirknī saņemts 2020.gada 14.februārī. Ņemot vērā to, ka lēmumā nav piemērots Civilprocesa likuma 250.^{47}panta pirmās daļas 1.punktā minētais pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzeklis, /Persona A/ paziņojums par tiesas piemērotiem aizliegumiem nosūtīts 2020.gada 17.februārī uz deklarēto dzīvesvietu /Adrese H/, kurā viņš arī brīdināts par to, ka lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību nepildīšanas gadījumā paredzama krimināltbildība pēc Krimināllikuma 168.^{1}panta. /Persona A/ paskaidrojumā norādījis, ka iepazinies ar minēto lēmumu.

[14] No Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurora paziņojuma par lēmuma nosūtīšanu un lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu, nosacīti atbrīvojot no krimināltbildības (*1.sēj. 59.-62.lapa*) izriet, ka 2020.gada 28.maijā izbeigts kriminālprocess, apsūdzēto /Persona A/ nosacīti atbrīvojot no krimināltbildības, nosakot pārbaudes laiku sešus mēnešus. Vienlaicīgi /Persona A/ parakstījies par to, ka viņam izskaidrotas Kriminālprocesa likuma 418.pantā paredzētās sekas kriminālprocesa izbeigšanai, nosacīti atbrīvojot no krimināltbildības.

[15] No liecinieces /Persona E/ 2021.gada 10.jūnija e-pasta izdrukas (*1.sēj. 145.lapa*) izriet, ka 2021.gada 17.jūnijā plkst.9.00-9.30 paredzēta tikšanās ar /Persona A/ individuāli, bet 2021.gada 17.jūnijā plkst.10.00 kopīgā sesija.

[16] No liecinieces /Persona E/ un /Persona A/ sarakstes (*1.sēj. 143.lapa*) 2021.gada 16.jūnijā izriet, ka /Persona A/ norunāta mediācijas sesija 2021.gada 16.jūnijā plkst.15.00, Siguldā.

[17] No liecinieces /Persona E/ 2021.gada 18.jūnija e-pasta izdrukas (*1.sēj. 144.lapa*) izriet, ka /Persona A/ piekritis veikt daļēju apmaksu par cietušās mediācijas sesiju.

[18] Izvērtējusi minētos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesas kolēģija konstatē, ka /Persona A/ izdarīja Krimināllikuma 168.^{1} pantā (*likuma redakcijā līdz 2023.gada 14.jūlijam*) paredzēto noziedzīgo nodarījumu, jo ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību šādos apstākļos.

Ar 2020.gada 13.februāra Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas lēmumu lietā Nr.3-12/00043-20/6 /Persona A/ noteikts aizliegums atrasties mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo /Persona B/ un nepilngadīgie /Persona D/ un /Persona

C/, /Adrese G/, tuvāk par 200 metriem, aizliegts uzturēties privātā vidusskolā "/Organizācija B/", privātā mūzikas skolā "/Organizācija A/" /Adrese F/, Imantas filiālē /Adrese E/, sporta deju studijā "/Organizācija C/" /Adrese D/, aizliegts uzturēties Ārlietu ministrijā, /Adrese C/ un /Adrese B/, satikties ar /Persona B/ un uzturēt ar to fizisku vai vizuālu saskari, tai skaitā, noteikts aizliegums satikties ar /Persona B/ un atrasties viņai tuvāk par 50 metriem, jebkurā veidā sazināties ar /Persona B/.

/Persona A/, būdams informēts par pienākumu pildīt 2020.gada 13.februāra Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas lēmumā noteiktos aizliegumus, un būdams brīdināts par krimināltatbildības iestāšanos, ja lēmums netiks labprātīgi pildīts, 2021.gada 17.jūnijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, bet ne vēlāk kā ap plkst.12.00, ieradās /Adrese A/, zinot, ka /Persona B/ krīzes centrā /Organizācija A/ apmeklē mediācijas sesiju. Brīdī, kad /Persona B/ iznāca no ēkas, /Persona A/ piegāja viņai klāt, uzsāka sarunu, uzdeva dažādus jautājumus, tādējādi uzturēja ar /Persona B/ vizuālu saskari.

Šādā veidā /Persona A/ ļaunprātīgi nepildīja 2020.gada 13.februāra Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas nolēmumu par aizsardzību, jo satikās ar /Persona B/, mutiskā veidā sazinājās ar viņu un atradās viņai tuvāk par 50 metriem.

[19] Tiesas kolēģija, pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, atzīst, ka apsūdzētā vainīgums viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pierādīts.

Tiesas kolēģija secina, ka apsūdzētais bija informēts par viņam piemēroto aizliegumu tuvoties un sazināties ar /Persona B/, ņemot vērā to, ka pats to savās liecībās apstiprina. Pretēji tam, viņš apzināti uzsāka sarunu ar cietušo, uzdeva jautājumus un sekoja viņai, neskatoties uz to, ka cietusī lūdza, lai apsūdzētais liek viņu mierā. Šādas apsūdzētā darbības ir raksturojamas kā ļaunprātīgas, jo viņš, skaidri apzinoties, ka pastāv tiesas noteiktais aizliegums šādas darbības veikt, mērķtiecīgi un tīši rīkojās, nolūkā pārkāpt aizliegumu. Turklāt vērā ņemams apstāklis, ka apsūdzētais jau iepriekš par aizlieguma pārkāpšanu bija nosacīti atbrīvots no krimināltatbildības, līdz ar to apzinājās, ka viņa rīcība ir aizliegta un nepieļaujama.

No Mediācijas likuma 1.panta 1.punkta izriet, ka mediācija ir brīvprātīgas sadarbības process, kurā puses cenšas panākt savstarpēji pieņemamu vienošanos savu domstarpību atrisināšanai ar mediatora starpniecību. Turklāt no Mediācijas likuma 7.panta izriet, ka mediāciju vada viens vai vairāki mediatori.

Tiesas kolēģija secina, ka no minētā nepārprotami izriet ka mediācija notiek, piedaloties mediatoram, līdz ar to apsūdzētā arguments, ka saruna ar cietušo notikusi mediācijas procesa ietvaros ir nepamatota. Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajam nebija likumīga pamata pieņemt, ka bez mediatora klātbūtnes, proti, ārpus mediācijas sesijas, centra /Organizācija A/ pagalmā viņš drīkst pārkāpt lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību un uzsākt sarunu ar cietušo, neatkarīgi no tā, par ko ir konkrētā saruna. Arguments, ka apsūdzētais vēlējies informēt cietušo par bērnu vasaras nometni neatbrīvo viņu no pienākuma ievērot lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikto aizliegumu.

Tiesas kolēģijai nav pamata neticēt cietušās liecībām, ka viņai bija bail, ka apsūdzētais varētu sekot un redzēt, kur cietusī mediācijas laikā novieto automašīnu, lai pēc kādas citas mediācijas sesijas viņu tur sagaidītu, jo arī iepriekš apsūdzētais bija pārkāpis tiesas noteikto aizliegumu.

[20] Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta otro daļu /Persona A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums ir klasificējams kā krimināltpārkāpums.

Par apsūdzētā personību tiesas kolēģija ir noskaidrojusi, ka apsūdzētais agrāk nav sodīts, ir nodarbināts, apgādībā divi nepilngadīgi bērni.

Apsūdzētā /Persona A/ atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus tiesas kolēģija nekonstatē.

Nosakot apsūdzētajam piespriežamā soda veidu un mēru, tiesas kolēģija ņem vērā Krimināllikuma 46.pantā norādītos soda noteikšanas vispārīgos principus un tāpat kā pirmās instances tiesa, atzīst, ka izskatāmajā lietā visefektīvākais soda veids, kas nodrošinās Krimināllikuma 35.pantā definētā soda mērķa sasniegšanu, ir naudas

sods, kura apmērs nosakāms ņemot vērā to, ka netika konstatēti apsūdzētā atbildību pastiprinoši un mīkstinoši apstākļi.

Izvērtējot apsūdzētā mantisko stāvokli, tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajam ir reālas iespējas gūt paredzamus ienākumus, kas nodrošinātu tam iespēju likumā paredzētajā laikā samaksāt uzlikto naudas sodu, jo no viņa liecības pirmās instances tiesā izriet, ka viņam ir regulāri ienākumi, proti, gada laikā viņš nopelna līdz 14 000 EUR.

[21] Tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu tiesas kolēģija nekonstatē, jo nav pamata atzīt, ka kriminālprocess neattaisnoti novilcināts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

atcelt Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 25.janvāraspriedumu daļā par /Persona A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 168.[1] panta.

Atzīt /Persona A/ par vainīgu Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar naudas sodu divu Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 1480 EUR apmērā.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 darbdienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Pilna nolēmuma pieejamības diena – 2025.gada 18.jūnijs.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Vīgante

Tiesnesis G.Kveska

Tiesnesis G.Stūris